

"על הפרק"

מפגש מחודש עם התנ"ך

שמואל א' פרקים י"ג-י"ד

כשלונו הראשון של שאול כמלך גורר אחריו עימות עם שמואל, וגוזר את גורלה של מלכותו. יונתן בנו מביא תשועה לישראל וכמעט משלם עליה בחייו.

"וַיִּקְרָאוּ בְּסֵפֶר בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים" < בקיאות

פרק י"ג

1 (א) המלחמה בפלישתים במכמש הינה הניסיון הראשון של שאול כמלך. באיזה מצב עומד שאול מול העם וכיצד נבחנת נאמנותו לה? (הזכרו במתח בינו ובין קבוצות בעם בפרק י, כז)

(ב) מול מי מתרץ שאול את התנהגותו בפסוקים יא-יב? מה ניתן ללמוד מכך על תפיסותיו ביחס למלוכה?

2 (ג) אספו עדויות מתוך הפרק על התרחבות שלטון הפלישתים בארץ. האם מדובר בבעיה חדשה או בבעיה מתמשכת? עיינו שופטים יג, ה; ש"א ד, א-ב; ט, טז. מדוע הטיפול בנושא זה הוא ייעודו של המלך הראשון?

פרק י"ד

3 (א) הניגוד בין אופיו של שאול ליונתן בנו מתעצם לאורך הפרק עד לעימות בין השנים בפסוקים מג-מד. השווו בין שתי הדמויות: דרך קבלת ההחלטות השאלה בה, סגנון המלחמה, היחס לעם. האם ישנה הכרעה בפרק איזו דרך פעולה נכונה יותר?

4 (ב) "לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו" (ויקרא יט, כו) לאיזה תחום איסורים מתקשר איסור אכילה על הדם? להבנת איסור זה עיינו בפרשנים. כיצד בניית המזבח לה' על ידי שאול מפנה את הכוחות הגלומים בעם לכיוון חיובי?

5 (ג) דמותו יוצאת הדופן ומלאת האמונה והתעוזה של יונתן בולטת מאוד בסיפור הקרב במכמש.

(א) האם שבועת שאול והעם שלא לאכול עד הערב אמורה להועיל לניצחון במלחמה? מדוע מתנגד יונתן לגישה זו? ראו פסוקים כט-ל.

(ב) "חלילה חי' ה' אם יפל משערת ראשו ארצה כי עם אלוהים עשה היום הזה" (מה) באיזו טענה מפחית העם מעונשו של יונתן? חשבו על פעולותיו של יונתן במהלך המלחמה ובדקו היכן השגחת ה' עוזרת ליונתן לנצח.

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננערט
The Sodie Rennet Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

התכנית העולמית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

perek.matan@gmail.com • טל': 02-5944555

© כל הזכויות שמורות. המרכז ללימודי תנ"ך. מתן ירושלים

”מִפְּרֵשׁ וְשׁוֹם שְׂכָל” < עיון

6 “בן שנה שאול למלכו ושתי שנים מלך על ישראל” פרשנים רבים התמודדו עם שאלת גילו של שאול כפי שהוא מוצג בפסוק זה. עיינו בפירושים הבאים, כיצד כל אחד מהם פותר את הקושי?

רד”ק: פירש אז כשהיו הדברים האלה שדבר שמואל בחידוש המלוכה, שנה היה לו מתחלת מלכותו ושתי שנים מלך אחר כן, או בין הכל לא מלך אלא שתי שנים כדברי בעל סדר עולם.

ילקוט שמעוני א,יג: כי כשמלך נמחלו עונותיו עד אותו היום. ואמרו שלושה נמחלו להם עונותיהם, חתן חכם ונשיא. נשיא מניין? דכתיב: “בן שנה שאול במלכו” וכי בן שנה היה?! אלא מה תינוק בן וימו נקי מעון, כך היה שאול במלכו נקי מעונותיו ביום שמלך.

תרגום השבעים: בן שלוש שנה שאול במלכו ושתי שנים מלך על ישראל.

”וַיְבִינּוּ בַּמִּקְרָא” < הרחבה

יוֹנָתָן רחל

מבעד לְדִק מְרַחֵקִים – צֶלֶם עָנָג,
נֶעַר רַךְ בְּתִלְבֻּשֵׁת-הָדָר:
לִב-אָמוּנִים, לֹא נָטַשׁ רֵעַ בְּצָר.
וּבִקְרֹב אָחֹר לֹא נָסוּג.

וְעֲלִיָּה לְמוֹת, יוֹנָתָן? ... מָה עָגוּם
נָתִיב אָדָם בְּעוֹלָם הַזֹּעֵם!
עַל בָּלְנוּ בְּמַחִיר הַחַיִּים לְשֵׁלֶם
אֶת מְעַט הַדְּבִשׁ הַטְּעוּם.